

YTTRANDE

2021-12-01

S2022/03649

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Remissvar – Utkast till lagrådsremiss Ett fönster av möjligheter - stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende (S2022/03649)

Inledning

Unizon tackar för möjligheten att få yttra sig över *Utkast till lagrådsremiss Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende*.

Unizon är ett riksförbund som samlar över 140 kvinnojourer, tjejjourer och ungdomsjourer samt jourer specialiserade på sexuella övergrepp. Tillsammans arbetar vi för ett jämställt samhälle fritt från våld. Genom att erbjuda stöd och skydd, samt arbeta förebyggande och med påverkan arbetar jourerna varje dag, året runt, för våldsutsatta kvinnors och barns rätt till ett liv fritt från våld. Allt utifrån en kunskap om våld, kön, genus och makt.

Mäns våld mot kvinnor och barn är en global pandemi enligt WHO och ett av våra största samhällsproblem. Var tredje vecka mördas en kvinna i Sverige av sin partner eller expartner. Mellan 2010 och 2021 har 13 587 kvinnor bott på någon av Unizons kvinnojourers skyddade boenden. Mäns våld mot kvinnor är ingen privat angelägenhet utan handlar om grova brott; våldtäkter, grov misshandel, försök till mord, mord och förföljelse. Mäns våld mot kvinnor och barn ska behandlas som den kriminalitet det är. Det är viktigt att ansvaret för våldet läggs där det hör hemma, hos förövaren och samhället måste skydda kvinnor och barn som utsatta för mäns våld.

De senaste 12 åren (2010–2021) har 15 174 barn bott tillsammans med sin mamma på någon av Unizons kvinnojourer. Bakom varje siffra finns ett barn och hot, våld och kränkningar har ofta varit en del av barnets vardag. Det är viktigt att komma ihåg att de här barnen inte har flyttat, utan de har tvingats fly. De har tillsammans med sin mamma tvingats fly undan en våldsam pappa eller styvpappa. De har fått lämna allt som är bekant och vardag. Många har inte kunnat säga hej då till sina kompisar. Men det är lika viktigt att komma ihåg att många av de här barnen har aldrig haft en barndom utan våld; en del har upplevt våld ända sedan de låg i mammas mage. När de kommer till en kvinnojour är det ofta första gången som de lever ett våldsfritt liv, så det är ju också en positiv känsla för många barn. Att faktiskt fly och få landa i en ny och trygg miljö. Unizons kvinnojourers verksamheter är särskilt utformade för barn och de som arbetar där har spetskompetens om våld och trauma. Barnen möter trygga vuxna som ser, lyssnar och agerar med barnets bästa i fokus. På Unizons kvinnojourer lever barn och deras mammor ett så nära vanligt och vardagligt liv som det är möjligt när man befinner sig på flykt

undan våld. Att gå i skolan eller förskola. Ha kontakt med vänner och släkt. Skratta. Leka och pyssla. Hålla på med fritidsaktiviteter. Att bara få vara barn.

Utifrån vårt uppdrag vill Unizon lämna följande yttrande.

Unizons inställning till utredningens respektive förslag

5.1 Den som behöver stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp ska tas emot i ett skyddat boende

Utkastets förslag: Skyddat boende ska föras in i socialtjänstlagen som en boendeinsats för den som behöver stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp. Kommunen ska ansvara för att det finns tillgång till skyddade boenden.

Utkastets bedömning: En definition av skyddat boende bör föras in i socialtjänstförordningen. Med skyddat boende bör avses ett boende inom socialtjänsten som tillfälligt tar emot enskilda för vistelse i förening med individanpassat stöd och skydd mot hot, våld eller andra övergrepp.

Unizon *avstyrker* förslaget då definitionen är för bred. Delmål sex i regeringens jämställdhetspolitiska mål är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra och i utkastet står det att denna reform förväntas bidra till detta. Om reformen ska bidra till att förverkliga delmål sex är det viktigt att belysa den yttersta konsekvensen av att Sverige är ett ojämnt land; mäns våld mot kvinnor och barn. Unizons förslag är: *Med skyddat boende bör avses ett boende inom socialtjänsten som tillfälligt tar emot kvinnor och barn utsatta för mäns våld och individer utsatta för våld i nära relation för vistelse i förening med ett individanpassat stöd och skydd.* I Unizons definition av mäns våld mot kvinnor ingår hedersrelaterat våld och förtryck, kvinnor utsatta i prostitution samt människohandel för sexuella ändamål.

Med Unizons förslag skulle risken att våldsutsatta kvinnor och barn blandas med avhoppare från kriminella gäng minska avsevärt. I lagrådsremissen görs en väldigt låg uppskattning av antalet avhoppare från kriminella miljöer. Denna bild verkar inte delas av till exempel Göteborg Stad som precis har gått ut med en upphandling med en beställningsvolym på 260 miljoner kronor för avtalsperioden och att 20 procent av det totala affärsvärdet är avsatt till kriminella avhoppare. Även om dessa två grupper inte placeras tillsammans så är våldsutsatta kvinnor och barn brottsoffer och utgör en helt egen kategori som inte har något gemensamt med före detta gängkriminella. Lagrådsremissen tar dessutom upp att Polismyndigheten, Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse och Socialstyrelsen har ett uppdrag att utreda hur det ska förstärka och utveckla arbetet med stöd till avhoppare från kriminella, våldsbejakande extremistiska och hedersrelaterade miljöer. Uppdraget ska slutredovisas den 1 februari 2024 och Unizon anser att det borde införas en särskild insats till avhoppare från kriminella miljöer i Socialtjänstlagen för att de överhuvudtaget inte har något gemensamt med de brottsoffer som våldsutsatta kvinnor och barn är.

Unizon är positiva till att utkastet inkluderar stöd i definitionen. Enligt Istanbulkonventionen ska stöd och hjälp till våldsutsatta kvinnor utgå från våldets mekanismer, uttryck och konsekvenser. Unizon ser därför att det är av yttersta vikt att det tydliggörs att bearbetning av våldet är en del av stödet till våldsutsatta kvinnor, såsom utkastet har tydliggjort det som insats

för barn. Unizons kvinnojourer har över 40 års av erfarenhet av att jobba med våldsutsatta kvinnor och barn och vill betona vikten av att rätt stöd ges vid uppbrottsprocessen. Förutom att ge våldsutsatta kvinnor det skydd som behövs arbetar kvinnojourerna för att ge våldsutsatta kvinnor tillbaka värdighet, självständighet och mod att börja ett nytt liv. Därför vill vi särskilt påtala behovet av att tillvarata jourrörelsens specifika kunskaper i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. De erfarenheter jourrörelsen gjort under mer än 40 år har gett oss god insikt i vad som behövs från samhället.

Ytterligare ser Unizon ett behov av nationella riktlinjer för att säkerställa att alla våldsutsatta kvinnor och barn oavsett situation får stöd och skydd av hög kvalitet oavsett var i landet de bor. Vilket även är en av Grevios rekommendationer till Sverige.

Vid införandet av insatsen skyddat boende för våldsutsatta kvinnor och barn skall andra tillfälliga boendelösningar (såsom härbärgen, motell, vandrarhem och dylikt) omöjliggöras som insats, då ingen av ovan nämnda instanser har stöd inkluderat. Samt att ingen av dem är lämpliga boenden för våldsutsatta kvinnor och barn som flyr sin föröväre.

5.2 Insatsen skyddat boende ska bedrivas i samråd med socialnämnden

Utkastets förslag: Insatsen skyddat boende ska bedrivas i samråd med socialnämnden, på motsvarande sätt som gäller för vård i familjehem, hem för vård eller boende eller stödboende.

Unizon *tillstyrker* förslaget under förutsättning att det ställs krav på att socialnämnden utbildar sig inom ämnet mäns våld mot kvinnor och barn samt våld i nära relation. Utkastet till lagrådsremissen utgångspunkt är att säkerställa att våldsutsatta kvinnor och barn ska få ett fullgott stöd och skydd och föreslår därför en rad kvalitetshöjande krav på skyddat boende. Unizon anser att samma krav ska ställas på kommunerna. För att kunna göra rättssäkra bedömningar för att skydda våldsutsatta kvinnor och barn bör alla som deltar i beslutsprocessen i en kommun ha fördjupad kunskap om mäns våld mot kvinnor och barn samt om våld i nära relationer. Krav på kunskap bör säkerhetsställas i form av nationella riktlinjer.

5.3 Placeringskommunens ansvar

Utkastets förslag: Kommunens ansvar för insatser enligt socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade ska gälla även för en person som till följd av ett beslut om skyddat boende av kommunen är bosatt i en annan kommun.

Unizon *tillstyrker* förslaget under förutsättning att föreskrifterna en gång för alla är tydliga att alla Sveriges 290 kommuner ansvarar för att säkerställa våldsutsatta kvinnors och barns rätt till insatser för både stöd och skydd.

Enligt Socialstyrelsens öppna jämförelser har endast 74 procent rutiner för handläggning av våld i nära relation för vuxna.¹ I Unizons kartläggning av kommunernas arbete med kvinnofrid framkom att endast drygt fyra av tio kommuner uppger att de har mätbara mål för arbetet och endast i hälften av kommunerna finns öronmärkta medel avsatta för att systematiskt arbeta mot mäns våld mot kvinnor.² Hälften av kommunerna har inte utvärderat arbetet de senaste två åren, endast 13 procent av kommunerna använder resultatet från systematisk uppföljning till verksamhetsutveckling när det kommer till våldsärenden.³ Färre än hälften av kommunerna har under de två senaste åren kartlagt förekomsten av våld och behovet av stöd och skydd i kommunen. Att kartlägga våldet är grundläggande för att kunna ge stöd och skydd till kvinnor och barn och för att kunna arbeta förebyggande mot mäns våld. Stöd och skydd ska inte vara ett lotteri för våldsutsatta kvinnor och barn beroende på var i landet de bor.

5.4 Socialnämnden ska ta initiativ till och bevaka att åtgärder vidtas i frågor om bostäder

Utkastets förslag: Det ska tydliggöras att socialnämndens ansvar att ta initiativ till och bevaka att åtgärder vidtas för att skapa en god samhällsmiljö och goda förhållanden omfattar gruppen våldsutsatta personer.

Unizon *tillstyrker* förslaget med tillägget att socialnämndens ansvar bör formuleras som ett krav istället för ett vagt ”ansvar att ta initiativ till och bevaka att åtgärder vidtas”, vilket i praxis lämnar socialnämnderna att göra allt mellan ingenting och något. Enligt Socialstyrelsens dödsfallsutredning är en riskfaktor att våldsutsatta kvinnor inte får hjälp med att flytta till ett stadigvarande boende för att undkomma deras förövare, trots att de har sökt hjälp hos myndigheter.⁴ Unizon ställer sig frågande till att utkastet till lagrådsremissen skriver att en placering i skyddat boende bör i möjligaste mån undvikas om den våldsutsatta och deras barn kan bo kvar i bostaden. Våldsutsatta kvinnor och barns trygghet måste alltid komma i första rum och i dagsläget utifrån de rådande juridiska och praktiska förutsättningarna finns det ingen tillfredställande säker lösning att flytta på förövaren. Grundprincipen att det är förövarens livsutrymme som ska inskränkas stödjer vi dock och ser gärna att det utdöms fler kontaktförbud i det egna hemmet, det vill säga att förövaren inte har tillgång till hemmet där mamman och barnen bor.

6.1.1 Barn bör beviljas en egen insats vid vistelse i skyddat boende

Utkastets bedömning: Socialnämnden bör göra en individuell behovsprövning och bevilja barnet en egen insats vid vistelse i skyddat boende

¹ Socialstyrelsen (2022). Öppna jämförelser 2022 – våld i nära relationer.

² Unizon (2021). Kvinnofridsbarometern 2021: En undersökning av kommunernas arbete mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Stockholm: Unizon

³ Socialstyrelsen (2022). Öppna jämförelser 2022 – våld i nära relationer.

⁴ Socialstyrelsen (2022). Socialstyrelsens utredningar av vissa skador och dödsfall 2018–2021

Unizon ställer sig i teorin positiva till att barn som följer med sin mamma till en kvinnojour för stöd och skydd ska få ett eget beslut om insatsen skyddat boenden, det framkommer i tidigare remissvar.⁵ I bästa fall skulle detta kunna leda till högre rättssäkerhet för barnen, att barnens behov blir hörda och tillgodosedda av socialnämnden och att barnen får stödinsatser även *efter* tiden på skyddat boende, något som idag brister. Samtidigt har allt fler farhågor kopplat till en individuell behovsprövning framträtt under den tid som förslagen från SOU 2017:112 har varit under beredning. I följande avsnitt redogör Unizon för reella risker med förslaget om individuell behovsprövning för barnet.

Skyddat boende blir en högtröskelverksamhet.

En viktig del av kvinnojourens sårart är att det är en lågtröskelverksamhet. Unizons åsikt är att det ska fortsätta vara enkelt att få stöd och hjälp för kvinnor och barn som utsätts för mäns våld. Om det blir för krångligt att söka hjälp kommer färre våldsutsatta mammor våga ta steget att söka hjälp och lämna en våldsamt relation.

Unizons medlemsjourer vittnar sedan några år tillbaka om en allt hårdare verklighet där de mammor med barn som kommer till kvinnojouren via socialtjänsten har en alltjämt mer komplex problematik och högre skyddsbehov än tidigare. De mammor med barn som tidigare sågs som skyddsärenden och beviljades placering på en kvinnojour ses idag allt oftare som boendeärenden och hänvisas i högre grad till egna nätverk, vandrarhem eller hotell. Unizons egna statistik visar också att placeringstiden på kvinnojourens boenden har minskat från 66 dygn år 2018 till 53 dygn år 2021. Unizons Kvinnofridsbarometer 2021, där vi mäter kommunernas arbete på området, visar dessutom att endast hälften av kommunerna har ett eget budgetområde för kvinnofridsarbetet.⁶ Vidare visar Socialstyrelsens öppna jämförelser för 2022 att färre än hälften av kommunerna har under de två senaste åren kartlagt förekomsten av våld och behovet av stöd och skydd i kommunen.⁷ Enligt Bris kommunundersökning 2022 synar endast drygt en av tio kommuner budgeten utifrån hur den påverkar barn.⁸

Unizon anser att det finns en risk för att ännu färre kvinnor och barn kommer erhålla insatsen skyddat boende på grund av de ökade kostnaderna som placeringar kommer innebära för kommunerna. Så länge inte kommunerna har ett budgeterat och väl förankrat kvinnofridsarbete finns det skäl att tro att många kvinnor och barn kommer att hänvisas till andra tillfälliga boendelösningar. Att placera mamma och barn i tillfälliga boendelösningar, såsom motell och vandrahem, anser Unizon går stick i stäv med att ge våldsutsatta kvinnor och barn behovsanpassat stöd och skydd. Unizon anser att sådana tillfälliga lösningar inte är lämpliga

⁵ Unizons remissvar [Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddade boende \(SOU 2017:112\)](#) och [Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång \(Ds 2020:16\)](#)

⁶ Unizon (2021). Kvinnofridsbarometern 2021: En undersökning av kommunernas arbete mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

⁷ Socialstyrelsen (2022). Öppna jämförelser 2022 – våld i nära relationer.

⁸ Bris (2022). Var är barnen? Bris kommunundersökning 2022.

ur ett rättighetsperspektiv. Därför anser Unizon att sådana tillfälliga boendelösningar ska avstyrkas som tänkbar boendeinsats för våldsutsatta kvinnor och barn.

Bristande kunskap om mäns våld och våld i nära relationer och verksamhet organiserad i stuprör

Vad gäller socialtjänstens arbete är kunskapen om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation inom socialtjänsten fortfarande bristfällig. I vissa kommuner finns särskilda relationsvårdsenheter med personal som har spetskompetens inom ämnet, medan barnenheterna har personal som inte nödvändigtvis har samma specialiserade kompetens.⁹ Socialtjänsten arbetar först och främst ur ett systemteoretiskt förhållningssätt vilket inte är en användbar metod när det handlar om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. De handläggare som ska arbeta med barnutredningar där barn upplevt pappas våld mot mamma måste ha tillräckliga kunskaper om kön, makt och våld. Många av Unizons medlemsjourer vittnar om att så inte är fallet i landets kommuner idag. Kvinnan och barnen är utelämnade åt den kommun de bor i och den socialsekreterare som råkar handlägga just deras ärende. Våra medlemsjourers erfarenheter är också att våldsutsatta kvinnor och barn möter allt för mycket stuprör inom socialtjänsten vilket också bidrar till en ibland bristande samstämmighet i bedömning av skydd och stöd mellan relationsvårdsenheten och barnenheten. I avsnitt 6.2.3 i utkastet till lagrådsremissen beskrivs det att kravet på behovet av skydd inte bör ställas alltför högt och att utgångspunkten vid riskbedömning bör vara att om den skyddsökande vårdnadshavaren beviljats skyddat boende så har minderåriga barn i regel också ett skyddsbehov. Samtidigt ska en individuell behovsprövning för barnet tillämpas. Med utgångspunkt från de brister som beskrivits ovan önskar Unizon ett tydliggörande kring rekvisiteten gällande risk för barnets säkerhet eller hälsa. Om vuxenhandläggare bedömer att mamman är i behov av skyddat boende som boendeinsats, men barnhandläggaren inte gör samma bedömning för barnet - vilken bedömning kommer att väga tyngst?

Vidare saknas det standardiserade risk- och skyddsbedömningsinstrument för barn som upplever våld tillgänglig på nationell nivå inom socialtjänsten, trots bestämmelse om riskbedömning.¹⁰ Få kommuner har idag tillgång till iRiSk som är en modell för risk- och skyddsbedömning som har utvecklats med syfte att kunna användas inom den sociala barnvården.¹¹ I en fördjupad uppföljning av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:4) om våld i nära relationer framkommer att många socialsekreterare uppger svårigheter med att tillämpa kravet på att bedöma risken för ytterligare våld mot barn utifrån det underlag som är insamlat. Om inte kunskap finns inom socialtjänsten gällande hur barn som upplever pappas våld mot mamma påverkas och adekvata risk- och skyddsbedömningar görs, riskerar de utredningar som socialtjänsten ska göra gällande dessa barn att resultera i fel

⁹ Inspektionen för vård och omsorg (2019) Granskning av kommuners arbete med våld i nära relationer 2018. En rapport med IVO:s iakttagelser från 14 kommuners arbete.

¹⁰ Socialstyrelsen (2021). Fördjupad uppföljning av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:4) om våld i nära relationer: Analys av behov av revidering av vissa delar i SOSFS 2014:4

¹¹ Broberg, A., Almqvist, K., Eriksson, M., Cater, Å. K., Grip, K., Axberg, U., Hultmann, O., Iversen, C., Röbbäck de Souza, K., Draxler, H., Appel, P. & Hjärthag, F. (2015) iRiSk – Utveckling av bedömningsinstrument och stödinsatser för våldsutsatta barn.

Eriksson, M., Axberg, U., Broberg, A., Hultmann, O., Iversen, C., Röbbäck de Souza, K., & Svensson, E. (2020). Införande år för risk-/skyddsintervju vid våld i familjen.

insatser. Exempelvis kan barnutredarna komma fram till att det bästa för barnet kan vara att stanna i ursprungshemmet medan mamman får insatsen skyddat boende. På detta sätt riskerar mamma och barn antingen att skiljas åt eller att mamman väljer bort insatsen för egen del. Inför beredning av Unizons remissvar på utkastet till lagrådsremiss har medlemsjourer berättat om mammor som inte har fått med sig barnen till kvinnojouren utan barnen har blivit kvar i hemmet hos våldsutövaren med hänvisning till nämndens beslut att barnen ska gå kvar i skolan och inte ska brytas upp från sin vardag. Unizon hör också om syskonpar som splittras där ett eller flera barn får stanna kvar hos våldsutövaren. Vi anser det är ett stort svek mot barnen och vittnar om ett samhälle som brister i ansvar. Unizon vill särskilt understryka att våld är brottsliga handlingar. Sedan 1 juli 2021 är dessutom det så kallade barnfridsbrottet infört i 4 kap. 3§ brottsbalken, vilket innebär att det nu är ett brott att utsätta barn för att bevittna vålds- och sexualbrott mot närstående. Unizon anser att om barn ska ha individuella behovsprövningar behövs det tillräckliga kunskaper om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation och hur barn påverkas av våld. Synen på förövarens omsorgsförmåga behöver också ändras. En pappa som misshandlar mamma är inte en bra och trygg förälder för ett barn. Det behöver också finnas tydliga föreskrifter på hur socialtjänsten ska organisera sig så att barnets bästa kommer i fokus. Ett exempel är att handläggare på relationsvåldsenheterna och barnhandläggare arbetar i team.

6.1.2 Endast barn som följer med en vuxen vårdnadshavare ska få placeras i skyddat boende.

Utkastets förslag: Socialnämnden får besluta att ett barn ska placeras i ett skyddat boende om barnet placeras där tillsammans med en vuxen vårdnadshavare

Unizon *tillstyrker* förslaget att socialnämnden ska få placera barn i skyddat boende tillsammans med en förälder, men *avstyrker* att möjligheten endast ska gälla när barnet placeras tillsammans med en vuxen som är vårdnadshavare. För att barnet ska tillförsäkras stöd och skydd i akuta situationer anser Unizon att ett barn som tillsammans med sin styvmamma eller annan omsorgsperson flyr till ett skyddat boende också ska omfattas av bestämmelsen. Vi ser en reell risk att barn annars kan tvingas stanna kvar i hemmet med den våldsutövande vårdnadshavaren.

Vidare bedömer Unizon att det är ett problem att en placering i skyddat boende endast kan beslutas i fråga om barn som vid tiden för beslutet inte har fyllt 18 år.¹² Det innebär att en medföljande ung tjej eller kille som vid tiden för beslutet har fyllt 18 år inte kommer få det stöd och skydd som de behöver och har rätt till. Unizon anser, likt det resonemang fört i SOU 2017:112, att det är viktigt att kommuner arbetar för att hålla ihop mamma och barn, även om något barn eller syskon fyllt 18 år.¹³

¹² S2022/03649 s. 220

¹³ SOU 2017:112 s. 175

6.1.3 Socialnämnden ansvarar enligt socialtjänstlagen för att tillgodose barnets behov av stöd och hjälpinsatser

Utkastets förslag: Socialnämnden ska medverka till att ett barn i skyddat boende får god vård och fostran och i övrigt gynnsamma uppväxtförhållanden, verka för att barnet får lämplig utbildning och den hälso- och sjukvård som barnet behöver samt lämna vårdnadshavarna och föräldrarna råd, stöd och annan hjälp som de behöver. Socialnämnden ska även lämna dem som vårdar barnet råd, stöd och annan hjälp som de behöver.

Socialnämnden ska noga följa vården av barnet främst genom regelbundna personliga besök i det hem där barnet vistas, enskilda samtal med barnet, samtal med den eller dem som tagit emot barnet i sitt hem och samtal med vårdnadshavarna. Socialnämnden ska särskilt uppmärksamma barnets hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till anhöriga och andra närstående.

Det ska finnas en av socialnämnden särskilt utsedd socialsekreterare som ansvarar för kontakterna med barnet. Socialsekreteraren ska besöka barnet regelbundet i den omfattning som är lämplig utifrån barnets behov och önskemål.

Barn i skyddat boende, till skillnad från barn som placeras utanför det egna hemmet i andra former, placeras tillsammans med sin våldsutsatt mamma som i regel har tillräcklig föräldraförmåga att tillgodose barnets behov. Unizon vill i sammanhanget betona att grunden för placering är att den våldsutsatta mamman och barnet har ett skyddsbehov på grund av det våld som de har utsatts för i hemmet. Barnet och mamman behöver ges trygghet och tid att läkas tillsammans.

6.1.4 Överväganden om fortsatt placering var sjätte månad

Utkastets förslag: Socialnämnden ska minst en gång var sjätte månad överväga om barnets placering fortfarande behövs och hur vården bör inriktas och utformas.

Unizon *tillstyrker* utkastets förslag att bestämmelsen i 6 kap. 8 § SoL om att vården ska övervägas minst en gång var sjätte månad även ska gälla barn i skyddade boenden.

6.1.5 Uppföljning av barnets situation när placeringen har upphört

Utkastets förslag: Socialnämnden ska få besluta om uppföljning av ett barns situation efter det att en placering i det skyddade boendet har upphört om barnet, utan att förhållanden som avses i lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga föreligger, bedöms vara i särskilt behov av nämndens stöd eller skydd men samtycke till sådan åtgärd saknas.

Unizon *tillstyrker* utkastets förslag. Uppföljning av ett barns situation när en placering har upphört är ett viktigt verktyg för att följa upp barns behov av stöd och skydd. Våra medlemsjourer arbetar med långsiktigt stöd (kostnadsfritt) till de kvinnor och barn som bott i det skyddade boendet, exempelvis genom uppföljande stödsamtal, rådgivning, praktiskt och psykosocialt stöd, medföljning och stöd i kontakt med myndigheter samt eventuell rättsprocess.

Unizon vill här lyfta behovet av att det blir ett nationellt krav på socialtjänsten att redovisa hur barn som har följts upp och hur barnets situation ser ut efter avslutad placering.

6.2.1 Det finns behov av att kunna placera barn i skyddat boende även när det saknas samtycke från en vårdnadshavare

Utkastets bedömning: För att tillgodose ett barns behov av stöd och skydd bör socialnämnden kunna placera ett barn i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare även om det saknas samtycke från den andra vårdnadshavaren

Unizon *delar* utkastets bedömning, men vill göra följande påpekanden. Det är av ytterst viktigt att barnets behov av stöd och skydd kan säkerställas **även** när det saknas samtycke från den andra vårdnadshavaren, annars riskerar barnperspektivet och rättssäkerheten för barnet att gå förlorad. Den andra vårdnadshavaren är dessutom oftast den förälder som utövat våld mot närstående till barnet, den person som är själva anledningen till att mamman och barn söker skydd. Det finns därför anledning att misstänka att denne inte samtycker till placering. Ur skyddssynpunkt anser Unizon därför att det kan anses påkallat att samtycke inte ska inhämtas från en våldsutövande vårdnadshavare *innan* en placering i skyddat boende sker. Placeringen måste först prioriteras och tryggas för den våldsutsatta och barnet. Ett inhämtande av samtycke får inte fördröja en skyddsplacering.

6.2.2 Bestämmelserna om ett barns placering i skyddat boende när det saknas samtycke från båda vårdnadshavarna ska regleras i en särskild lag

Utkastets förslag: Bestämmelserna om ett barns placering i ett skyddat boende vid avsaknad av samtycke från den ena vårdnadshavaren ska regleras i en särskild lag.
Vid beslut enligt den lagen ska det som är bäst för barnet vara avgörande. Med barn avses varje människa under 18 år.

Unizon vill i nuvarande läge varken tillstyrka eller avstyrka utkastets förslag.

Skälen är följande:

Å ena sidan är Unizon i grunden positiva till att en särskild lag ska införas för att tillförsäkra barnens rätt till stöd och skydd när de placeras på skyddat boende. När mamman och barn placeras på en kvinnojour sker detta ofta i ett akut läge och frågan om vårdnad, boende och umgänge är inte lösta. Som utkastets förslag ser ut finns det skäl att anta att de allra flesta barnplaceringsärenden kommer att behöva inledas med att barnet placeras omedelbart i skyddat boende, då det finns anledning att anta att den våldsutövande vårdnadshavare inte kommer att samtycka till placeringen (Se [6.2.1](#)).

Å andra sidan finns en reell risk att barnhandläggaren på grund av bristande kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer kommer göra en annan skyddsbedömning för barnet än vad vuxenhandläggaren gör för mamman och barnet till följd av detta inte placeras i det skyddade boendet tillsammans med mamman. För att minska risk för bristande samstämmighet i bedömningar vill Unizon att man inför någon form av reglering för formaliserat samarbete inom socialtjänsten kring skyddsökande mamma och barn, exempelvis att handläggare på relationsvårdsenheterna och barnhandläggare arbetar i team. Vidare finns också en reell risk att en placering med stöd av tvångslagstiftningen riskerar att öka den våldsutsatta vårdnadshavarens ambivalens att söka skydd för både sig och barnet. Det måste

uttryckligen beskrivas i den nya lagen att syftet är att barnet ska skyddas från den våldsutövande föräldern och få tillfälle att tryggas och få tid att läka tillsammans med den våldsutsatta föräldern. Det finns en risk för att kommunerna kommer att tveka inför placeringar på grund av de ökade kostnaderna och administrativa resurser som placeringar kommer innebära; en uppfattning som bekräftas av flera kommunala företrädare (Se [6.1.1](#)).

6.2.3 Förutsättningar för ett barns placering i skyddat boende utan båda vårdnadshavarnas samtycke

Utkastets förslag: Om socialnämnden beviljar den ena av ett barns två vårdnadshavare skyddat boende enligt socialtjänstlagen och det finns en risk för barnets säkerhet eller hälsa, får barnet placeras i boendet tillsammans med vårdnadshavaren även om samtycke från den andra vårdnadshavaren saknas.

Placeringen får beslutas endast om den vårdnadshavare som barnet placeras tillsammans med samtycker till barnets placering

Unizon *avstyrker* förslaget. Unizon förstår utkastets intention, men ser tydliga problem med formuleringen ”det finns en risk för barnets säkerhet eller hälsa”. Detta medför oklarheter i tillämpningen och barn riskerar bli kvar i hemmet med den våldsutövande vårdnadshavaren. Unizon anser därför att formuleringen ”det finns en risk för barnets säkerhet eller hälsa” ska tas bort i lagtexten. Utgångspunkten vid riskbedömning **ska** vara att om den skyddsökande vårdnadshavaren beviljats skyddat boende **så har** minderåriga barn också ett skyddsbehov.

Unizon delar utkastets bedömning att det inte ska krävas något samtycke från barn som fyllt 15 år för att kunna placeras i det skyddade boendet tillsammans med vårdnadshavare, eftersom det finns risk att barnet hamnar i en lojalitetskonflikt mellan sina vårdnadshavare och blir skyddslösa.

6.2.4 Beslut om placering i skyddat boende meddelas av förvaltningsrätten

Utkastets förslag: Beslut om placering i skyddat boende meddelas av förvaltningsrätten efter ansökan av socialnämnden. Ansökan ska innehålla en redogörelse för den unges förhållanden, de omständigheter som utgör grund för en placering i skyddat boende, på vilket sätt relevant information har lämnats till den unge, vilket slags relevant information som har lämnats och den unges inställning.

Om barnet är omedelbart placerat i skyddat boende, ska förvaltningsrätten ta upp målet till avgörande inom två veckor från den dag ansökan om placering i skyddat boende kom in. Förvaltningsrätten ska få förlänga denna tid, om ytterligare utredning eller någon annan omständighet gör det nödvändigt.

Placeringen ska påbörjas inom fyra veckor från den dag då rättsens beslut fick laga kraft. Påbörjas inte placeringen inom den tiden upphör beslutet att gälla.

Unizon *tillstyrker* förslaget men hänvisar till vårt svar på [6.2.6](#).

6.2.5 Omedelbar placering i skyddat boende

Utkastets förslag: Socialnämnden får besluta om en omedelbar placering i skyddat boende om det är sannolikt att barnet behöver placeras i skyddat boende, och rättsens beslut om placering inte kan avvaktas med hänsyn till risken för barnets säkerhet eller hälsa. Den omedelbara placeringen får beslutas endast om den vårdnadshavare som barnet placeras med samtycker till barnets placering.

Om socialnämndens beslut om omedelbar placering i skyddat boende inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ledamot som nämnden har förordnat besluta om omedelbar placering. Beslutet ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

När socialnämnden har ansökt om placering i skyddat boende får även rätten besluta om omedelbar placering i skyddat boende.

Ett beslut om en omedelbar placering i skyddat boende ska gälla omedelbart.

Unizon *tillstyrker* förslaget under förutsättning att den problematik som vi lyfter på i både [6.2.3](#) och [6.2.6](#) åtgärdas.

6.2.6 Bestämmelser om handläggningen av beslut om omedelbar placering

Utkastets förslag: Socialnämndens beslut om omedelbar placering i skyddat boende ska underställas förvaltningsrätten inom en vecka från den dag då beslutet fattades. Beslutet och handlingarna i ärendet ska lämnas till rätten. Förvaltningsrätten ska pröva beslutet så snart som möjligt. Om det inte finns synnerliga hinder, ska beslutet prövas inom en vecka från den dag då beslutet och handlingarna kom in till rätten. Om beslutet inte har underställts förvaltningsrätten inom föreskriven tid, upphör den omedelbara placeringen.

Om socialnämnden har beslutat om omedelbar placering i skyddat boende efter det att nämnden har ansökt om placering i skyddat boende, ska beslutet underställas den domstol som prövar frågan om skyddat boende.

Om förvaltningsrätten fastställer ett beslut om omedelbar placering i skyddat boende, ska socialnämnden inom fyra veckor från den dag då den omedelbara placeringen verkställdes ansöka om en placering i skyddat boende. Förvaltningsrätten får medge förlängning av denna tid, om ytterligare utredning gör det nödvändigt.

En omedelbar placering i skyddat boende upphör om en ansökan om en sådan placering inte har gjorts inom föreskriven tid och inte heller förlängning av tiden har begärts. En omedelbar placering i skyddat boende upphör också när rätten avgör frågan om placering i skyddat boende.

Om det inte längre finns skäl för en omedelbar placering i skyddat boende, ska socialnämnden besluta att placeringen ska upphöra. Ett sådant beslut får meddelas också av den rätt som prövar en fråga om placering i skyddat boende.

I mål om omedelbar placering i skyddat boende ska förvaltningsrätten vara domför med en lagfaren domare ensam. Nämndemän behöver inte ingå i rätten vid handläggning i kammarrätten om mål om omedelbar placering i skyddat boende.

Unizon *avstyrker* förslaget. Unizon ifrågasätter den strikta tidsram som gäller för handläggningen av beslut om omedelbar placering med hänsyn till alla de olika processer som omger kvinnor och barn i skyddade boenden. Våldsutsatta kvinnor och barn behöver ges tid att landa. Tid att bygga trygghet och tillit till den handläggande socialsekreteraren och till de som arbetar på kvinnojouren. Tid att sätta ord på sina upplevelser och utsatthet. En annan viktig aspekt är socialtjänstens arbetsbelastning. Enligt Socialstyrelsen kartläggning inkom cirka 1 200 orosanmälningar till socialtjänsten varje dag under året 2021.¹⁴ Unizon har förståelse för utkastets resonemang att följa LVU-strukturen, men anser att socialtjänsten

¹⁴ Socialstyrelsen (2022). Anmälningar om barn som far illa eller misstänks fara illa 2021. Uppföljning och analys av utvecklingen.

måste ges hållbara förutsättningar för att underställa socialnämndens beslut om omedelbar placering till förvaltningsrätten, men också att ansöka om placering i skyddat boende.

Unizon anser att den föreslagna tidsgränsen på fyra veckor för omedelbar placering i skyddat boende är en alldeles för kort tidsrymd. Vi känner en oro att en reell konsekvens kan bli att våldsutsatta mammor inte vågar söka skydd från en våldsam partner. En snäv tidsgräns kommer att leda till ökad stress för de våldsutsatta mammor och barnen under tiden i boendet. Från årsstatistik från våra kvinnojourer vet vi att kvinnor och barn oftast stannar längre än fyra veckor i boendet. Trots att förslaget följer LVU-strukturen så måste det tas i beaktande att detta är ett nytt förfarande med en ny målgrupp av barn. Unizon ser också en överhängande risk med att barn som behöver insatsen skyddat boende inte får förlängd insats när beslutet ska prövas inom fyra veckor. Därför anser Unizon att tidsaspekten måste vara längre än fyra veckor. Unizon befarar att barn som upplevt pappas våld mot mamma därmed riskerar att få sämre tillgång till stöd och skydd än idag.

6.2.7 Placeringens innehåll och utformning

Utkastets förslag: Placeringen ska anses påbörjad när barnet har kommit till ett skyddat boende efter ett beslut om placering eller omedelbar placering.

För placeringens innehåll och utformning ska bestämmelser i såväl den nya lagen som i socialtjänstlagen gälla.

Socialnämnden beslutar hur placeringen av barnet ska ordnas och var placeringen ska verkställas. Om nämndens beslut inte kan avvaktas, ska ordföranden eller någon annan ledamot som nämnden har förordnat få besluta i frågan. Beslutet ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

Unizon *tillstyrker* utkastets förslag.

6.2.8 Omprövning av placering

Utkastets förslag: Om ett beslut om placering i skyddat boende har meddelats ska socialnämnden inom sex månader från dagen då placeringsbeslutet verkställdes pröva om beslutet ska upphöra. Frågan ska därefter prövas fortlöpande sex månader från senaste prövning.

Unizon *tillstyrker* utkastets förslag.

6.2.9 Läkarundersökning

Utkastets bedömning: Socialnämnden bör inte få besluta om läkarundersökning av barn i skyddat boende.

Unizon *delar* utkastets bedömning.

6.2.10 Begränsning av umgänge och hemlighållande av vistelseort

Utkastets förslag: Om det är nödvändigt för att skydda barnet från risker för barnets säkerhet eller hälsa, ska socialnämnden få besluta hur barnets umgänge med vårdnadshavare och med föräldrar som har umgängesrätt reglerad genom dom eller beslut av domstol eller genom avtal ska utövas, och besluta att barnets vistelseort inte ska röjas för vårdnadshavare eller föräldrar. Socialnämnden ska minst en gång var tredje månad överväga om ett sådant beslut fortfarande behövs.

Unizon *tillstyrker* förslaget att socialnämnden ska få befogenhet att begränsa umgänge med vårdnadshavare och med förälder som har umgängesrätt reglerad genom dom eller beslut av domstol eller genom avtal ska utövas och besluta att barnets vistelseort inte får röjas för vårdnadshavare eller föräldrar, om det är nödvändigt för att skydda barnet från risker för barnets säkerhet och hälsa. De aktuella lagförslagen ligger i linje med vad Unizon har efterfrågat i sina tidigare remissvar.¹⁵ Att barnets vistelse i skyddat boende är trygg och fredad är en viktig förutsättning för att stödja barnets återhämtning, fortsatta utveckling och hälsa.

Däremot *avstyrker* Unizon förslaget att beslutet ska vara möjligt att överklaga och övervägas var tredje månad då vi ser att det kommer leda till en ökad oro och stress för både barnet och mamman. Unizon anser att beslutet om umgängesbegränsning och hemlighållande av vistelseort ska gälla under hela barnets vistelse i det skyddade boendet utan möjlighet att överklagas. Unizon ser även en stor oro för de barn vars umgänge inte begränsas. I enlighet med barnkonventionen som är svensk lag anser Unizon visare att barns rätt till skydd och trygghet ska prioriteras för **alla barn** som utsatts för pappas våld mot mamma och våld i nära relation, inte bara de barn som placeras med stöd av den nya lagen. För även om mamman har ensam vårdnad och barnet därmed kan placeras enligt SoL så finns umgängesrätten ofta där. Som Unizon har anfört i tidigare remissvar anser vi att huvuduppgiften för utredningen, det vill säga att stärka barnets rättssäkerhet, går förlorad om barnet under tiden i skyddat boende tvingas till umgänge med våldsutövaren.

Sammanställd årsstatistik för 2021 visar att 36 procent av Unizons kvinnojourer rapporterar att umgänge med våldsutövande pappa skett under tiden i boendet. Liknande andel rapporterades för år 2020 (38%) och år 2019 (35%).¹⁶ Barnsamordnare inom Unizons barnnätverk lyfter att det finns en ännu större problematik med tvångsumgänge när barnet flyttar med sin mamma från det skyddade boendet, för då förväntas det ofta att ett umgänge ska startas direkt. Vilka andra våldsutsatta än barn skulle vi tvinga att regelbundet träffa och bo tillsammans med sin förövare?

Unizon föreslog därutöver i tidigare remissvar skyndsamt tillsättande av en ny utredning om vårdnad, boende och umgänge. Det pågår för närvarande en översyn av reglerna i föräldrabalken.¹⁷ I uppdraget ingår att ta ställning till hur skyddet för barnet kan stärkas när fråga uppkommer med en förälder som har utövat våld eller gjort sig skyldig till någon annan

¹⁵ Unizons remissvar [Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddade boende \(SOU 2017:112\)](#) och [Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång \(Ds 2020:16\)](#)

¹⁶ Unizons årsstatistik finns tillgänglig på www.unizonjourer.se

¹⁷ JU 2021:11 Vikten av trygghet och kontinuitet för barn i utsatta situationer – en översyn av reglerna i föräldrabalken

allvarlig kränkning, där utredaren ska särskilt uppmärksamma situationen då barnet befinner sig på ett skyddat boende. Unizon undrar därför hur utkastets förslag kommer att sys ihop med det framtida lagförslaget i den utredningen och efterfrågar en barnkonsekvensanalys.

6.2.11 Utövande av vårdnaden under placeringen

Utkastets förslag: När ett barn är placerat i skyddat boende enligt den nya lagen ska den vårdnadshavare som barnet är placerat tillsammans med ensam få bestämma om insatser i öppna former enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen med anledning av placeringen. Detsamma ska gälla för val eller byte av skolenhet eller förskoleenhet som föranleds av placeringen.

Unizon *tillstyrker* utkastets förslag om att införa bestämmelser i den nya lagen som möjliggör att den vårdnadshavaren som barnet är placerat tillsammans med ensam ska få bestämma om insatser öppna frågor enligt 4 kap. 1 § SoL med anledning av placering och detsamma ska gälla för val eller byte av skolenhet eller förskoleenhet som föranleds av placeringen. Det följer av bestämmelsen att den ena vårdnadshavarens bestämmanderätt endast gäller under den tid som barnet är placerat i det skyddade boendet tillsammans med vårdnadshavaren. Unizon ser mycket positivt på förslaget då vi anser den är nödvändig för att ge barnet de bästa förutsättningarna för återhämtning, hälsa och utveckling.

De som arbetar som barnkurator eller barnsamordnare på Unizons kvinnojourer har särskild kompetens för att bemöta och samtala med barn som utsatts för potentiellt traumatiserade händelser och befinner sig i kris. Unizon anser att det föreslagna införandet av undantag från bestämmelserna om gemensam bestämmanderätt, genom att öka möjligheterna för barnsamordnare på kvinnojourerna att arbeta med insatser riktade mot barnet såsom Trappan-samtal och Circle of Security, kommer att stärka barnets tillgång till tidsenligt och behovsanpassat stöd.

Unizon och våra medlemsjourer vill givetvis påpeka att dessa barns behov av stöd och tillgång till skola även finns tiden *efter* placering.

6.2.12 Placeringens upphörande

Utkastets förslag: Om det inte längre finns skäl för en placering i skyddat boende, ska socialnämnden besluta att placeringen ska upphöra. En placering i skyddat boende upphör senast när barnet fyller 18 år.

Unizon *tillstyrker* förslaget att placeringen ska upphöra när de förhållandena som föranlett placeringen inte längre föreligger, men *avstyrker* att en placering upphör bara för att barnet har fyllt 18 år i boendet. Unizon vill påpeka att bara för att barnet fyller 18 år behöver det inte per automatik innebära att den unge inte har behov av fortsatt placering i skyddat boende.¹⁸ Vi anser att det ska vara möjligt i sådana sammanhang att bevilja den unge fortsatt stöd och skydd.

¹⁸ Se även Socialstyrelsen (2018). Grundbok I BBIC. Barns behov i centrum. s. 107

6.2.14 Vissa bestämmelser om handläggningen

Utkastets förslag: Mål och ärenden enligt den nya lagen ska handläggas skyndsamt.

Bestämmelsen om begränsningar i delgivningslagens tillämpning ska gälla för mål eller ärenden enligt den nya lagen.

Socialnämnden ska få begära handräckning av Polismyndigheten för att verkställa beslut om placering och omedelbar placering i skyddat boende enligt den nya lagen.

Vissa beslut ska gälla omedelbart.

Utkastets bedömning: Det behövs inte några särskilda bestämmelser i den nya lagen för att socialtjänstlagens bestämmelser om handläggning ska gälla.

Unizon *tillstyrker* förslaget om vissa bestämmelser om handläggningen som ger socialnämnden möjlighet att begära handräckning för att genomföra placeringen. Exempelvis om den våldsutövande vårdnadshavaren skulle fysiskt motsätta sig verkställighet och kvarhåller barnet i hemmet.

6.2.16 Bestämmelser om muntlig förhandling och nämndemän, offentligt biträde och barns ställning

Utkastets förslag: I mål om placering i skyddat boende ska förvaltningsrätten och kammarrätten hålla muntlig förhandling, om detta inte är uppenbart obehövt. Muntlig förhandling ska alltid hållas om någon part begär det. Parterna ska upplysas om sin rätt att begära muntlig förhandling.

Om en enskild part som har kallats vid vite att inställa sig personligen till en förhandling uteblir, bör rätten besluta att han eller hon ska hämtas till rätten omedelbart eller till en senare dag.

I mål och ärenden om placering i skyddat boende, upphörande av placering i skyddat boende och omedelbar placering i skyddat boende ska offentligt biträde förordnas för barnet samt för vårdnadshavarna, om det inte måste antas att det saknas behov av biträde. Till offentligt biträde för barnet får endast den förordnas som på grund av sina kunskaper och erfarenheter och även i övrigt är särskilt lämplig för uppdraget. Gemensamt biträde får endast förordnas om det inte finns motstridiga intressen mellan dem som biträde ska förordnas för.

Offentligt biträde ska förordnas av den domstol som handlägger målet. I ärenden hos socialnämnden förordnas offentligt biträde av förvaltningsrätten.

I mål och ärenden enligt den nya lagen ska barnet få relevant information. Barnet ska också ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör honom eller henne. Om barnet inte framför sina åsikter, ska hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. Barnets åsikter och inställning ska tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad.

Om barnet fyllt femton år, ska han eller hon ha rätt att själv föra sin talan i mål och ärenden enligt den nya lagen. Den som är yngre ska få höras i domstol om han eller hon inte kan antas ta skada av det.

Den som är förordnad som offentligt biträde för någon som är under femton år, utan att samtidigt vara biträde för vårdnadshavaren, ska utan särskilt förordnande vara den unges ställföreträdare i det mål eller ärende som förordnandet avser.

Vid handläggning i kammarrätt av mål om placering i skyddat boende ska nämndemän ingå i rätten.

Unizon *tillstyrker* förslaget att barn ska tillförordnas offentligt biträde, men *avstyrker* att muntlig förhandling ska hållas av principiella skäl. En reell problematik är att mäns våld mot kvinnor i hög grad är ett upprepningsbrott som tenderar att bli allt grövre över tid särskilt efter

separation.¹⁹ Alla extra kontaktytor kan bidra till att skyddet kring den våldsutsatta kvinna och barn brister vilket kan innebära hot mot liv, säkerhet och hälsa. Vi vill påpeka att det allmänt sett får anses mer lämpligt och rättssäkert om den våldsutsatta föräldern och barnet får en möjlighet till medhörning vid sådan förhandling. Vidare vill vi betona att barnets rätt att framföra sina åsikter är en rättighet, inte en skyldighet. Skyldigheten ligger i stället hos den särskilda socialsekreteraren att försäkra sig om att de barn som vill får säga sin mening och bli hörda.

6.2.17 Bestämmelser om överklagande

Utkastets förslag: Socialnämndens beslut i fråga om fortsatt placering i skyddat boende ska kunna överklagas, liksom socialnämndens beslut om umgängesbegränsning och hemlighållande av vistelseort. Rättens beslut om förlängd tid för socialnämnden att ansöka om placering i skyddat boende ska inte få överklagas.

Utkastets bedömning: Socialnämndens beslut om omedelbar placering i skyddat boende bör inte få överklagas.

Unizon *avstyrker* utkastets förslag av principiella skäl. Unizon vet att våldsutövande pappor sätter i system att ansöka om umgänge eller kräva verkställighet av beslut om umgänge. Det kan ske redan dagen efter en dom fallit och de olika rättsprocesserna kan fortgå större delen av barnets barndom. Det finns inte i dagsläget någon begränsning som kan ge mamman och barnet det respit som de behöver, utan våldet och maktutövandet är ständigt närvarande. Unizon hör om mammor som till följd av detta också får dålig ekonomi och stora skulder för att de har varit tvungen att söka juridisk hjälp i tvisterna, vilket indirekt drabbar även barnet. Denna bild bekräftas av den intervjustudien som Kerstin Weigl och Petra Erlander på uppdrag av Jämställdhetsmyndigheten gjorde om gömda kvinnor och deras barn där **24 av 65 kvinnor** varit i domstol fler än en gång gällande umgänge med barnen och i några fall väldigt många gånger. En kvinna har varit på **18 rättegångar** om sin tonårsson som inte vill träffa pappa.²⁰ Därför ser Unizon att det är en reell risk är att socialnämndens beslut i fråga om fortsatt placering i skyddat boende kommer, liksom socialnämndens beslut om umgängesbegränsning och hemlighållande av vistelseort, att överklagas och medföra att mamman och barnets tid i det skyddade boendet kommer att präglas av muntliga förhandlingar och en allt tilltagande oro och stress. Hur ska mamman och barnet kunna läka och känna trygghet i en sådan situation?

Unizon *delar* utkastets bedömning att socialnämndens beslut om omedelbar placering i skyddat boende inte bör få överklagas.

¹⁹ Brottsförebyggande rådet, Brå (2010). Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. En första uppföljning av regeringens handlingsplan. Rapport 2010:4 Nationellt centrum för kvinnofrid (2010). Att fråga om våldsutsatthet som en del av anamnesen. NCK-rapport 2010:4.

²⁰ Weigl, K., & Erlander, P. (2022). Intervjustudien 86 gömda kvinnor och deras 128 barn. Bilaga i Jämställdhetsmyndigheten (Red). *Skyddade personuppgifter – oskyddade personer*. Jämställdhetsmyndigheten

6.2.18 En placering i skyddat boende med endast en av två vårdnadshavares samtycke är förenligt med grundläggande fri- och rättigheter

Utkastets bedömning: I detta utkast föreslås en ny lag med särskilda bestämmelser om placering av barn i skyddat boende som innebär att ett barn ska kunna placeras i skyddat boende med endast en av två vårdnadshavares samtycke. De inskränkningar som förslagen innebär i rätten till privat- och familjeliv står i rimlig proportion till de intressen som de är avsedda att tillgodose. Förslagen är förenliga med Europakonventionen.

Unizon *delar* utkastets bedömning att de inskränkningar som förslagen innebär i rätten till privat- och familjeliv står i rimlig proportion till de intressen som de är avsedda att tillgodose, förutom i de förslag där vi har angivit annat.

6.4 Barn och unga i skyddat boende ska ha rätt till utbildning i vistelsekommunen

Utkastets förslag: En elev som på grund av placering i ett skyddat boende flyttar från kommunen ska ha rätt att tas emot till utbildning i förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola i vistelsekommunen.

Eleven ska även ha rätt att fullfölja en påbörjad utbildning i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan i vistelsekommunen. Eleven ska även ha rätt att fullfölja en påbörjad utbildning i hemkommunen när eleven efter placeringen i skyddat boende återvänder till hemkommunen.

Elever som till följd av vistelse i skyddat boende går i en annan kommuns förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola eller anpassade gymnasieskola ska ha rätt till skolskjuts under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

Bestämmelserna om en hemkommuns ersättning till en annan kommun som tar emot en elev, interkommunal ersättning, ska gälla även när en kommun tar emot en elev som vistas i ett skyddat boende. När det gäller förskoleklassen föreslås det ändringar i skollagen för att bestämmelsen om interkommunal ersättning ska gälla. Det föreslås vidare att också en elev som på grund av en placering i hem för vård eller boende flyttar från kommunen ska ha rätt att tas emot till utbildning i förskoleklass i vistelsekommunen.

Utkastets bedömning: För övriga skolformer behöver det inte göras några ändringar i skollagen för att bestämmelserna om interkommunal ersättning ska gälla

Unizon *delar* utkastets bedömning och *tillstyrker* de förslagna ändringarna i skollagen (2010:800) då detta tydliggör barns och ungas rätt till utbildning under tiden som de vistas i ett skyddat boende i vistelsekommunen. Unizons kvinnojourer vittnar om att när barn missar delar av sin skolgång beror det många gånger på att det har blivit en fråga mellan hemkommunen och vistelsekommunen om *vem* som ska bära ansvaret för barnets skolgång, på grund av ekonomiska orsaker. Denna process kan dra ut på tiden och barnet hamnar då mellan stolarna. Detta är naturligtvis oacceptabelt ur ett barnrättsperspektiv. När barn kommer till kvinnojouren med sin mamma är det vår erfarenhet och övertygelse att barnet behöver få leva ett så nära vanligt och vardagligt liv som det är möjligt när man befinner sig på flykt undan våld. För skydd från pappas våld handlar inte bara om rätten till att överleva, utan även rätten till att leva och utvecklas. Att gå i skolan eller förskola är centralt i de flesta barns liv och något som vi vet från forskning är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för ett barns fortsatta

utveckling och hälsa.²¹ Därför anser Unizon att utgångspunkten måste vara att barnets rätt till utbildning ska tillgodoses så snart det är möjligt.

Som en pojke, 13 år, uttrycker i samtal med barnsamordnare på en av Unizons kvinnojourer: *”Utbildning, **det är livet som du kommer att få i framtiden.** Det beror på vilket jobb du får. Hur mycket pengar du kommer få. Så du faktiskt kan försörja familjen. Så du inte hamnar i fattigdom. På gatorna och sånt”.* Men förskola och skola ger också en känsla av normalitet och socialt sammanhang, trots att de här barnen ofta befinner sig i kris. *”Jag var inte alls nervös [att börja i skolan]! Jag var mest glad. [...] För att då skulle man få **nya kompisar!**”* säger flicka, 10 år, i samtal med barnsamordnare på en annan av Unizons kvinnojourer.

Det går att säkra de här barnens skolgång. Unizon vill också påpeka vikten av att alla kommuner har en aktuell skriftlig och på ledningsnivå beslutad rutin för hur handläggare ska säkra skolgången för barn i skyddat boende. De här lösningarna behöver vara flexibla och anpassade till barnets behov. År 2022 hade **endast 28 procent** av Sveriges kommuner en sådan rutin trots lagstadgad skolplikt.²² Unizon anser att SAMS-stödet ska tillämpas även för barn i skyddat boende för att säkerställa en obruten (och trygg) skolgång när placeringen medför skolbyte.²³ Unizons kvinnojourer har många bra exempel på välfungerande samarbeten mellan kvinnojourer och kommuner där barn får tillgång till skolplats inom två-tre veckor, och står redo att bistå med kunskap och erfarenhet.

Men Unizon vill i det här sammanhanget även betona att för rätten till utbildning ska säkras i praktiken krävs det att placerande socialtjänst tänker mer långsiktigt vid placeringar av barn, så att barnen får en chans att tillgodogöra sig skolan utan att ständigt ryckas upp och placeras om. Våra kvinnojourer vittnar om hur placerande socialtjänst ibland förlänger placeringen med en-två veckor i taget, vilket inte skapar förutsättningar för barnen att komma igång med skola och förskola.

Slutligen anser Unizon att barnet under en tid ska ha möjlighet att behålla sin plats i sin ordinarie skola eller förskola och samtidigt kunna få gå i skola/förskola nära det skyddade boendet, likt det förslag som presenterades i SOU 2017:112.

²¹ Socialstyrelsen (2013). Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende. Stockholm

²² Socialstyrelsen (2022). Öppna jämförelser 2022 – våld i nära relationer.

²³ Socialstyrelsen (2021). SAMS – Samverkan socialtjänst skola – Obruten skolgång för placerade barn och unga.

7.1 Skyddade boenden ska vara av god kvalitet och stå under tillsyn

Utkastets bedömning: Det behövs inte några ändringar i lag för att socialtjänstlagens bestämmelser om god kvalitet ska gälla för skyddade boenden.

Det behövs inte heller några ändringar i lag för att socialtjänstlagens bestämmelser om tillsyn ska gälla för skyddade boenden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om kraven på skyddade boenden. Det behövs inte några lagändringar för att socialtjänstlagens bestämmelser om bemyndigande att meddela föreskrifter ska gälla för skyddade boenden.

Unizon *delar* utkastets bedömning att det är av stor vikt att det i tillståndsgivning tydligt framgår vilken målgrupp det skyddade boendet ska ta emot. Det är av yttersta vikt för våldsutsatta kvinnor och barn att inte blandas med kriminella, då de även kan vara deras förövare eller i förövarens gäng eller släkt. Såsom det beskrivs i utkastet till lagrådsremiss kan en vistelse i skyddat boende utan kvalitet innebära ett hot mot liv, säkerhet och hälsa. Därför vill Unizon än en gång understryka att alla andra möjliga boendeformer inte skall räknas som en insats för våldsutsatta kvinnor och barn.

7.2 Tillståndsplikt för skyddat boende

Utkastets förslag: För skyddade boenden som drivs av enskilda verksamheter ska det krävas tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg. Skyddade boenden som drivs av en kommun eller en region ska vara anmälningspliktiga till Inspektionen för vård och omsorg.

Unizon *tillstyrker* förslaget om tillståndsplikt för enskilda verksamheter.

Det är viktigt att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. Unizon håller med om personal i de skyddade boende skall ha kompetens att arbeta med brottsoffer utsatta av mäns våld mot kvinnor och barn. Unizon står bakom bestämmelsen i 3 kapitlet 3 § i SoL, men vill framhålla att även om det numera ingår i examensordningen för bland andra socionomer om mäns våld i nära relationer så är det långt ifrån alla socionomer som har kunskapen och ofta är kunskapen väldigt varierad. Unizon vill se krav på kunskap och kompetens för de som beslutar om insatser som kan ge tillbaka livet för våldsutsatta kvinnor och barn. Kvinnorörelsen i Sverige har över 40 års erfarenhet av att hjälpa våldsutsatta kvinnor och barn att komma bort från våldet vilket gör kvinnorörelsen till experter på mäns våld mot kvinnor. Därför bör även erfarenhet väga tungt när det kommer kunskap och kompetens vid beslut om tillstånd. Majoriteten av Unizons kvinnojourer med skyddat boende har en anställd barnansvarig och Unizon välkomnar förslaget att alla skyddade boenden som tar emot barn skall ha anställda med rätt kunskap och kompetens för att ta emot barn.

Såsom utkastet skriver kan en vistelse i skyddat boende utan kvalitet innebära ett hot mot liv, säkerhet och hälsa. Därför vill Unizon än en gång understryka att alla andra möjliga boendeformer inte skall räknas som en insats för våldsutsatta kvinnor och barn.

7.3 Obligatorisk registerkontroll av personal

Utkastets förslag: Bestämmelserna i lagen om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn ska gälla även skyddade boenden som tar emot barn. Det ska framgå av lagen att volontärarbete omfattas av kravet på registerkontroll.

Bristande registerkontroll av allvarligt slag ska kunna leda till återkallelse av tillstånd att bedriva skyddat boende.

Unizon *tillstyrker* förslaget med tillägget att det ska göras på årlig basis.

8.1 Vårdplan och genomförandeplan

Utkastets förslag: Socialnämnden ska upprätta en vårdplan för dem som vistas i skyddat boende och en genomförandeplan för barn och unga.

Unizon *tillstyrker* förslaget, men vill understryka vikten att socialnämnden använder de sekretessbestämmelser som finns för att ge skydd mot insyn i barnets dokumentation från den våldsutövande vårdnadshavaren. Unizon vill i det här sammanhanget även betona att för rätten till stöd ska säkras i praktiken krävs det att placerande socialtjänst tänker mer långsiktigt vid placeringar av barn, så att barnen får en chans att tillgodogöra sig stödet utan att ständigt ryckas upp och placeras om. Våra medlemsjourer vittnar om hur placerande socialtjänst ibland förlänger placeringen med en-två veckor i taget, vilket inte skapar förutsättningar för barnen att komma igång med stödjande samtal.

8.2 Dokumentationsskyldighet, överlämnande och gallring av personakter

Utkastets förslag: En personakt som finns i enskild verksamhet som bedriver skyddat boende ska överlämnas till den socialnämnd som beslutat om insatsen när gallrings-skyldigheten inträder. Handlingar som kommit in eller upprättats i samband med att ett barn har placerats i skyddat boende ska inte gallras.

Utkastets bedömning: Det behövs inte någon lagändring för att bestämmelserna i socialtjänstlagen om dokumentation vid handläggning av ärenden som rör enskilda och vid genomförandet av beslut om stödinsatser, vård och behandling ska bli tillämpliga för skyddat boende

Unizon *tillstyrker* förslaget.

8.4 Undantag från sekretess i vissa fall

Utkastets förslag: Sekretess ska inte gälla för beslut om placering och omedelbar placering i skyddat boende enligt den nya lagen.

För socialnämndens beslut om placering och omedelbar placering i skyddat boende med stöd av den nya lagen ska meddelarfriheten inskränkas endast i fråga om annat än verkställighet av sådana beslut.

Socialnämnden ska utan hinder av sekretess lämna uppgifter om huruvida någon vistas i skyddat boende om uppgifterna för särskilt fall begärs av domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten eller Skatteverket.

Unizon understryker vikten av att hålla sekretess i hela kedjan då det är många myndigheter inblandade. Det är också viktigt att man har god säkerhet i de digitala systemen och registren som ska hantera de sekretessbelagda uppgifterna. Unizon efterfrågar nationella riktlinjer på området.

8.5 Sekretess för uppgifter om vissa verksamheter hos Inspektionen för vård och omsorg

Utkastets förslag: Sekretess ska gälla hos Inspektionen för vård och omsorg för uppgift om adress till ett skyddat boende eller hem för vård eller boende som bedriver verksamhet som motsvarar skyddat boende, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med verksamheten skadas.

Sekretess ska gälla även för uppgift om beteckning på fastighet där verksamhet bedrivs i form av sådana boenden som avses i första stycket och för uppgift om tomträtt i fastighet där sådan verksamhet bedrivs, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med verksamheten skadas.

Sekretess ska också gälla sådan verksamhet som avses i första stycket och som ansökt om tillstånd men ännu inte beviljats tillstånd, samt sådan verksamhet som bedrivs av en kommun eller en region och som anmälts av kommunen eller regionen till inspektionen, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med verksamheten skadas.

För uppgift i en allmän handling ska sekretess gälla i högst 50 år.

Någon meddelarfrihet ska inte gälla för uppgift om adress, fastighetsbeteckning eller tomträtt om uppgifterna förekommer hos Inspektionen för vård och omsorg.

Unizon *tillstyrker* förslaget, se även [8.4](#).

8.6 Sekretess hos kommuner eller regioner för uppgift om adress till skyddat boende eller hem för vård eller boende

Utkastets förslag: Sekretess ska gälla hos en kommun eller region för uppgift om adress till ett skyddat boende eller ett hem för vård eller boende som bedriver verksamhet i form av skyddat boende om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med verksamheten skadas.

Sekretessen ska även gälla för uppgift om beteckning på fastighet där verksamhet bedrivs i form av sådana boenden och för uppgift om tomträtt i fastighet där sådan verksamhet bedrivs. För uppgift i en allmän handling ska sekretess gälla i högst fyrtio år.

En sekretessbrytande bestämmelse ska dock möjliggöra att uppgifterna lämnas från en kommun eller en region till en socialnämnd om uppgifterna kan antas ha betydelse för socialnämndens verkställighet av beslut om placering av en enskild i ett skyddat boende eller i ett hem för vård eller boende som bedriver verksamhet som motsvarar skyddat boende.

Någon meddelarfrihet ska inte gälla för uppgift om adress, fastighetsbeteckning eller tomträtt om uppgifterna förekommer hos en kommun eller region.

Unizon vill i sammanhanget påpeka vikten att sekretessreglerna hålls så att barnets vistelseort eller det skyddade boendet inte röjs, se även [8.4](#).

8.7 Folkbokföring vid vistelse i skyddat boende

Utkastets förslag: En persons vistelse i skyddat boende ska inte leda till ändrad folkbokföring.

Unizon *tillstyrker* förslaget att en persons vistelse i skyddat boende ska omfattas av undantaget i 9 § folkbokföringslagen och ej leda till ändrad folkbokföring.

9 Personuppgiftsbehandling

Utkastets förslag: Lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska gälla vid verksamhet enligt den nya lagen. I lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska därför sådan verksamhet läggas till i uppräkningsdelen av vad som avses med socialtjänst.

Utkastets bedömning: Den befintliga reglering som finns på personuppgiftsområdet utgör tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling i övrigt som förslagen i detta utkast till lagrådsremiss ger upphov till. Någon ytterligare reglering om denna behandling behöver inte införas.

Unizon *tillstyrker* förslaget att lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska gälla vid verksamhet enligt den nya lagen, och *delar* bedömningen att någon ytterligare reglering om denna behandling behöver inte införas.

10 Frågan om socialförsäkringsförmåner bör analyseras vidare

Utkastets bedömning: Frågan om socialförsäkringsförmåner under den tid ett barn vistas i ett skyddat boende bör analyseras vidare.

Unizon *delar* utredningens bedömning att socialförsäkringsbalkens bestämmelser om barnbidrag, bostadsbidrag och underhållsstöd kan behöva ändras till en följd av förslaget att införa skyddat boende som en ny placeringsform, och att frågan bör analyseras vidare utifrån perspektivet att kvinnor och barns ekonomi inte ska försämrats.

11 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Utkastets förslag: De föreslagna ändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2023, förutom de föreslagna ändringarna i skollagen som ska träda i kraft den 3 juli 2023.

Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för ärenden och mål om tillsyn som har inletts före ikraftträdandet.

Ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ som före ikraftträdandet påbörjat en verksamhet i form av skyddat boende ska senast den 1 november 2023 ansöka om tillstånd enligt socialtjänstlagen för att få fortsätta bedriva verksamheten. En verksamhet som påbörjats utan tillstånd får endast fortsätta fram till dess att ett slutligt beslut i tillståndsärendet fått laga kraft.

Utkastets bedömning: Några ytterligare övergångsbestämmelser behövs inte.

Unizon *avstyrker* förslaget. Unizon anser tidsramen orealistisk då bland annat kvalitetskrav och kriterier för tillståndsplikt är ännu inte framtagna. Socialstyrelsen ska ta fram föreskrifter och allmänna råd för skyddade boenden. Det är för många steg på för kort tid för att resultatet ska bli bra.

12 Konsekvenser av förslagen

Utkastets bedömning: Förslagen leder till ökade kostnader för kommunerna, regionerna och staten. Den kommunala finansieringsprincipen ska tillämpas för de kostnader som följer av nya åligganden och ambitionshöjningar. Den inskränkning av den kommunala självstyrelsen som de nya åligganden och ambitionshöjningarna innebär får anses vara nödvändig mot bakgrund av förslagets syften.

Förslagen förväntas ha positiva effekter för bl.a. barnets rättigheter, det brottsförebyggande arbetet, jämställdheten, skyddsbehövande personer och samhällsekonomin.

Unizon *delar* inte utkastets bedömning av konsekvenser av förslagen.

Samhällsekonomiska konsekvenser

Istanbulkonventionens artikel 23 säger att varje land ska tillhandahålla skyddat boende som är lämpliga och lättillgängliga. Var tredje vecka mördas en kvinna i Sverige av sin man eller exman, en klar majoritet av alla mord sker i samband med separation, för många kvinnor kan skyddat boende vara en fråga om liv eller död. Sedan 2010 har 619 barn blivit moderlösa på grund av pappan/mammans nya partner har mördat deras mamma. Detta är den yttersta konsekvensen av mäns våld mot kvinnor och sker till ett oerhört pris. Unizon ser en fara i att

lagrådsremissen inte har förenklat för våldsutsatta kvinnor och mammor att söka stöd utan snarare byråkratiserat processen vilket kan leda till att färre kvinnor och mammor söker stöd och skydd för att undkomma våldet. Det är viktigt att ansvaret för våldet läggs där det hör hemma, hos förövaren och inte hos brottsoffret.

Konsekvenser för företag och ideella aktörer som driver skyddade boenden

Som utkastet skriver med hänvisning till bland annat departementspromemorian Ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet (Ds 2019:7) så är kvinnojourernas ekonomi ytterst begränsad främst på grund av att kommunerna inte betalar fullt ut för de biståndsinsatser kvinnojourerna utför. Kvinnojourerna borde precis som andra aktörer inom välfärden ersättas fullt ut för de insatser de utför. Av tradition tar inte kvinnojourerna ut den fulla kostnaden för en insats av kommunerna, vilket i förlängningen numera är något kommunerna räknar med och i vissa fall även vänder mot kvinnojourerna vid förfrågan av en placering. Unizon ställer sig också frågande till kostnadsberäkningen, då utkastet skriver att skyddat boende innebär i regel självhushåll för de enskilda.

Unizon *delar* utkastets bedömning att detta begränsar kvinnojourernas möjligheter till ytterligare kvalitetsutveckling men också att anställa mer personal som tillståndsplikten kommer att kräva. Unizon befarar att en del av Unizons kvinnojourer med skyddat boende inte kommer kunna möta kraven medföljer tillståndsplikten på grund av en för liten personalstyrka som begränsas av kvinnojurens ekonomi. Omställningsbidraget är välkommet men bidragen täcker inte kostnaderna för lön för den dagliga verksamheten på kvinnojourernas skyddade boenden, utan fick endast gå till kvalitetshöjande åtgärder. Ett annat problem med bidragen är att de ska användas inom en ibland väldigt snäv tidsram, ibland så kort som fyra månader. Kvinnojoursrörelsen skulle gagnas mycket mer om bidragen fick användas under en längre tidsperiod.

Att utkastet skriver att det är lagen om offentlig upphandling som gäller när kommunerna köper tjänster av andra utförare är att slå undan benen på kvinnojoursrörelsen. Detta antagande har inte lagstöd. Många kvinnojourer har idag en väl utarbetad samverkan med ömsesidigt förtroende med kommuner i form av bland annat överenskommelser och avtal. Unizon vill särskilt lyfta Famnas och SKR:s remissvar. Bägge aktörer lyfter att kvinnojourernas verksamhet är något som ska värnas om och bör undantas från lagen om offentlig upphandling. Unizon förordar IOP och andra samverkansformer då de säkerställer och stabiliserar kvinnojourernas verksamhet och skulle även i fortsättningen kunna hjälpa kommunerna att uppfylla de nya kraven inom kvinno- och barnfrid. Unizon ställer sig helt och hållet bakom SKR's förslag om att det bör utredas om kvinnojourernas tjänster i ideell regi helt ska kunna undantag upphandlingsregelverket med åberopande av att de är icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse.

Konsekvenser för jämställdheten

Mäns våld mot kvinnor och barn är en global pandemi enligt WHO och ett av våra största samhällsproblem. Var tredje vecka mördas en kvinna i Sverige av sin partner eller expartner. Mellan 2010 och 2021 har 15 174 barn och 13 587 kvinnor bott på Unizons kvinnojourer för att

de flytt från mäns våld. Under 2021 hade Unizons medlemsjourer 187 000 stödkontaktstillfällen med kvinnor och barn. Unizon saknar att utkastet inte har gjort en tydligare analys ur ett jämställdhetsperspektiv men framförallt att utkastet i stort saknar en könsmaktsanalys, att beskriva mäns våld mot kvinnor och även det dödliga våldet i termer som ”våld mellan föräldrar” och ”vuxnas dödliga våld” är att helt och hållet osynliggöra att den yttersta konsekvensen för att vi lever i ett ojämställt samhälle är mäns och killars (dödliga) våld mot kvinnor och flickor. Regeringens sjätte jämställdhetspolitiska delmål är tydligt: Mäns våld mot kvinnor skall upphöra.

Övriga synpunkter:

Som utkastet skriver så saknas officiell statistik på hur många våldsutsatta vuxna och barn som bor på skyddat boende varje år. Till stor del lutar sig utkastet på civilsamhällets statistik. När skyddat boende blir en egen insats i socialtjänstlagen så skall även nationell officiell statistik föras på individnivå för barn och vuxna uppdelat på kön enligt förordningen om den officiella statistiken (2001:100) och vilka insatser varje individ får. Detta skulle även bidra till att uppnå delmål fem i regeringens jämställdhetspolitiska mål.

Unizon anser att rätten för kommuner att ta ut en egenavgift för kvinnor som placeras på skyddat boende till följd av mäns våld mot kvinnor skall tas bort. Alla samhällets instanser måste förenkla för våldsutsatta kvinnor och barn att komma bort från våldet.

Stockholm 2022-12-01

Olga Persson, förbundsordförande Unizon

Underlaget är framtaget av

Maria Björsson, Sakkunnig Kvinnofrid och kvalitetsutveckling

Tanja Hillberg, Sakkunnig Barnfrid, Unizon